

Пось С.М.
студентка

Київського національного авіаційного університету

Білявський В.М.

кандидат економічних наук,

доцент кафедри зовнішньоекономічної діяльності підприємств
Київського національного авіаційного університету

АНАЛІЗ ІНВЕСТИЦІЙНОГО КЛІМАТУ В ЕКОНОМІЦІ УКРАЇНИ ТА ШЛЯХИ ЙОГО ПОКРАЩЕННЯ

ANALYSIS OF INVESTMENT CLIMATE UKRAINE IN THE ECONOMY AND WAYS OF IMPROVING ITS

АНОТАЦІЯ

Можливості залучення в країну інвестицій залежать у першу чергу від умов для інвесторів, які в ній створені, тобто від інвестиційного клімату. У статті описані підходи до визначення інвестиційного клімату, виявлено його характерні особливості.

Ключові слова: інвестиції, інвестиційний клімат, інвестиційна привабливість, інвестиційний потенціал.

АННОТАЦИЯ

Возможности привлечения в страну инвестиций зависят в первую очередь от условий для инвесторов, которые в ней созданы, то есть от инвестиционного климата. В статье описаны подходы к определению инвестиционного климата, выявлены его характерные особенности.

Ключевые слова: инвестиции, инвестиционный климат, инвестиционная привлекательность, инвестиционный потенциал.

ANNOTATION

The possibility of attracting investments depend primarily on the conditions for investors, which it created, ie the investment climate. This article describes the approaches for determining the investment climate, found its characteristics.

Keywords: investments, investment climate, investment attractiveness, investment potential.

Постановка проблеми. Однією із ключових умов розвитку економіки України є активізація інвестиційного процесу. Інвестиції необхідні для успішної модернізації економічного комплексу, нарощування темпів виробництва, диверсифікації економіки. У зв'язку з цим винятково важливого значення набуває проблема формування у нашій країні привабливого інвестиційного клімату.

Оцінка інвестиційного клімату економіки України та його впливу на динаміку потоків міжнародних інвестицій набула актуальності з огляду на трансформаційний характер економіки, різновекторність і непостійність стратегій розвитку. Інвестиційний клімат безпосередньо впливає на основні показники соціально-економічного розвитку України. Сприятливий інвестиційний клімат уможливує вирішення соціальних проблем, забезпечує високий рівень зайнятості населення, дозволяє оновлювати виробництво, проводити модернізацію й впроваджувати новітні технології тощо. Тому нині стабілізація інвестиційного клімату, зокрема

через його аналіз та прогнозування, є актуальним завданням для України.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Головною умовою подальшого трансформаційного розвитку економіки України є пошук нових шляхів залучення інвестиційного капіталу для забезпечення перспективного розвитку економіки України. Питання формування інвестиційного іміджу та інвестиційної привабливості економіки України розглядав у працях О.В. Гаврилук [2, с. 99], формування концепції поліпшення інвестиційного клімату в Україні аналізував О.К. Малютін [3, с. 41], інноваційну парадигму управлінської діяльності аналізував В.В. Россоха [10, с. 59-61], рейтингову оцінку економіки України за рівнем інвестиційної привабливості розглядала Н.А. Марченко [11, с. 94-100].

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми. Інвестиційний клімат будь-якої держави, особливо такий його фактор, як ризик, є динамічним явищем, яке постійно змінюється під впливом внутрішніх і зовнішніх факторів. Зміна клімату призводить до перерозподілу інвестиційних потоків у глобальному середовищі й визначає активність інвесторів у різних державах. Тому положення держави у світових рейтингах оцінювання інвестиційного клімату виступає як підґрунтя для інвестиційних процесів та визначає рівень іноземних інвестицій в економіку.

Зважаючи на вищезазначене, необхідним є удосконалення аналізу інвестиційного клімату України, враховуючи результати рейтингів, дослідження динаміки позицій України з метою покращання інвестиційного клімату.

Постановка завдання. Мета статті полягає у розробці методичних засад щодо аналізу інвестиційного клімату в економіці України та виявлення основних шляхів формування сприятливого інвестиційного клімату національної економіки.

Виклад основного матеріалу дослідження. За даними Державного комітету статистики України [10], у I кварталі 2013 р. в

економіку України іноземними інвесторами вкладено 1559,7 млн дол. США прямих іноземних інвестицій, що становить 176,2% до відповідного періоду 2012 року. Обсяг інвестованого капіталу в економіку України на 1 квітня 2013 р. становив 55708,9 млн дол. США, що на 1,3% більше обсягів інвестицій на початок 2013 р., та в розрахунку на душу населення складає 1226,7 дол. США. У цьому контексті варто зауважити, що на сьогоднішній день у структурі капітальних вкладень в Україні переважають внутрішні джерела. Так, за 2012 р. 64% загального обсягу капітальних вкладень профінансовано за рахунок коштів підприємств та організацій.

Обмеженість внутрішнього інвестиційного потенціалу та низька привабливість реального сектора економіки для іноземних інвесторів не сприяють формуванню передумов для модернізації необоротних активів, виробничих технологій, інфраструктури.

Це, в свою чергу, знижує конкурентоспроможність національної економіки на міжнародній арені.

Кількість держав світу, які інвестують капітал в економіку України, на 1 січня 1996 р. становила 94 країни, на початок 2013 р. – 128. Найбільші обсяги прямих інвестицій надходять від нерезидентів із 10 країн: Кіпру, Німеччини, Нідерландів, Російської Федерації, Австрії, Сполученого Королівства, Франції, США, Віргінських Островів, Великої Британії та Швеції, яким належить понад 81% загального обсягу прямих інвестицій в економіку України.

Для підвищення інвестиційної привабливості України важливе місце слід відвести моделюванню інвестиційного клімату. Наразі рейтинги оцінювання конкурентоспроможності у світовій практиці використовується багато. При цьому конкурентоспроможність розглядається з трьох основних позицій [8, с. 73]:

1) на мікрорівні – як здатність суб'єктів господарювання держави конкурувати на товарних ринках;

2) на мезорівні – спроможність секторів економіки конкурувати на регіональних і світовому ринках;

3) на макрорівні – положення національної економіки на світовому ринку.

Поширені й інші економічні індекси та рейтинги інвестиційного клімату держав, зокрема рейтинги Світового економічного форуму, цифрова шкала Гарвардської школи бізнесу (США), індекси журналів «Fortune» (США) та «The Economist» (Англія), методика оцінки інвестиційної привабливості, розроблена Банком Австрії, рейтинг інвестиційного клімату держав, що визначається Інститутом менеджменту у Лозанні тощо [12, с. 46].

Оцінка Індексу інвестиційної привабливості України проводиться Європейською бізнес-асоціацією за підтримки дослідної компанії InMind. Індекс розраховується на основі регулярно-

го моніторингу оцінок інвестиційного клімату України першими особами компаній – членів Європейської бізнес-асоціації. Пріоритетними завданнями ЄБА на 2013–2014 рр. є зменшення перешкод для інвестування, підтримка різних механізмів, які сприяють економічній інтеграції до ЄС та сприяння позиціонуванню України як держави, привабливої для інвестицій та ділового партнерства.

За інформацією ЄБА, інвестори відзначили низку негативних тенденцій, які сьогодні спостерігаються в економіці України: корупція (15%); недосконале правове середовище (11%); непрозорість судової системи (5%); технічні бар'єри у процесі митного оформлення.

Політичне середовище характеризується такими показниками, як стабільність політичної системи, наявність/відсутність конфліктів між політичними опонентами, частота зміни урядів, кількість політичних скандалів, ступінь довіри до влади тощо. Правове середовище характеризується наявністю стабільного законодавства, конституційних законів, кодексів, законів, що захищають права власності та права інвесторів, їх несуперечливістю, простотою та чіткістю, що передбачає наявність прямої дії і механізмів виконання, а також ефективністю судової системи [11]; економічних чинників (економічна стабільність, темпи інфляції, стабільність і конвертованість національної валюти, послідовність податкової і грошової політики, рівень розвитку інфраструктури, зокрема фінансово-кредитних установ тощо) [4]. Економічні чинники характеризуються динамікою грошово-кредитної сфери, банківської системи та інших складових інфраструктури економіки, експортно-імпорتنих операцій, рівнем інфляції, стабільністю національної валюти, станом внутрішнього ринку та його довгостроковим потенціалом, рівнем ресурсної забезпеченості та інвестування, показниками фінансової стабільності, наявністю вільних трудових ресурсів, рівнем їх професійної кваліфікації та вартості тощо [11].

Висновки. У цілому проведене дослідження аналізу інвестиційного клімату в економіці України за міжнародними оцінками засвідчило виключну необхідність системного виявлення основних тенденцій погіршення інвестиційного клімату та пошуку можливих шляхів формування сприятливого інвестиційного клімату національної економіки.

Для підвищення інвестиційної привабливості України важливе місце варто відвести моделюванню інвестиційного клімату. При цьому принципово досягнуто об'єктивності оцінки загальної економічної ситуації у державі, що дасть системне уявлення про мотивацію поведінки іноземного інвестора і відобразить важелі впливу на остаточне рішення щодо перспектив інвестування. Формування інвестиційного клімату є безальтернативною основою підвищення ролі іноземного інвестування у процесах розвитку України та її інтеграції у світову економіку.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Ванькович Д. Інвестиційний клімат в Україні та шляхи його поліпшення: економіко-правовий аспект/ Д. Ванькович, Н. Демчишак // Економіст. – 2007. – № 4. – С. 79-81.
2. Гаврилук О.В. Інвестиційний імідж та інвестиційна привабливість України / О.В. Гаврилук // Фінанси України. – 2011. – № 2. – С. 99.
3. Малютін О.К. Концепція поліпшення інвестиційного клімату в Україні / О.К. Малютін // Фінанси України. – 2011. – № 11. – С. 41.
4. Резник Н.П. Чинники формування інвестиційного клімату / Н.П. Резник // Інвестиційні пріоритети епохи глобалізації: вплив на національну економіку та окремих бізнес : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції. – Дніпропетровськ. – 2008. – Т. 1. – С. 25-27.
5. Рейтинги агентства Moodys [Електронний ресурс]: Moodys. – Режим доступу : <http://www.moodys.com>.
6. Россоха В.В. Інноваційна парадигма управлінської діяльності / В.В. Россоха // Агроінком. – 2005. – Вип. 5-6. – С. 59-61.
7. Марченко Н.А. Рейтингова оцінка України за рівнем інвестиційної привабливості / Н.А. Марченко // Науковий вісник ЧДІЕУ. – 2011. – № 2(10). – С. 94-100.
8. Мусіна Л.А. Формування та реалізація державної політики сприяння розвитку інноваційних виробництв і технологій / Л.А. Мусіна // Формування ринкових відносин в Україні : зб. наук. пр. – К. : НДЕІ, 2012. – № 5(132). – С. 78-82.